

внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище, мають на меті забезпечити це право або судовий захист у разі його порушення.

Бібліографічні посилання:

1. Панченко М. Цивільне право України: Навчальний посібник/ Микола Панченко,. К.: Знання , 2005. 583 с.
2. Силенко Л. Цивільне право України: Навчальний посібник/ Людмила Михайлівна Силенко. К.: Алерта. 2004. Ч. 1. 2004. 327 с.
3. Харитонов Є. Цивільне право України: Підручник/ Є. О. Харитонов, О. В. Старцев. 2-ге вид. перероб. і доп.. К.: Істина, 2007. 815 с.
4. Цивільне право України: Навчальний посібник/ Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу та ін.; За ред. Р. О. Стефанчука; М-во освіти і науки України. К.: Прецедент, 2005. 448 с.
5. Цивільне право України. Загальна частина: Підручник/ Віктор Співак,; Ред. І. А. Бірюков, Ю. О. Заїка. К.: КНТ, 2006. 477 с.

Дегтяр Вікторія Андріївна,

курсант другого курсу

факультету економіко-правової безпеки

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільного права та процесу

факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ПРАВО ДОСТУПУ В ІНТЕРНЕТ ЯК ОДИН З ПРОЯВІВ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ

Сьогоднішній глобалізований всесвіт диктує нові умови та правила для існування прав людини, де право на інформацію стало одним з основних. Інформаційно-комунікативна сфера – частина людської діяльності. Так, її опанування – ключовий чинник соціально-економічного прогресу суспільства. Право на Інтернет починає відігравати нову роль, що допомагає реалізувати ряд інших загально визнаних прав людини: свобода слова, право на доступ до інформації, право на вільний розвиток своєї особистості, право на таємницю листування.

Найчастіше захисником та зацікавленими у поглибленому вивченні цієї проблематики виступають зарубіжні організації: Рада Європи, ООН. Так щодо українських досліджень можна казати про прізвища Алексеєва С.С., Бочарова Н.В., Малька А.В. та інших, проте їх доробки не висвітлюють всю широту проблеми свободи доступу до інформації, а також можливості законодавчого та наукового такого забезпечення [1].

Перш за все, переходячи до розгляду питань права доступу на інтернет, розглянемо, а що говорить світ про право доступу на інтернет та чи повинно воно стати нормативним? Звіт Генеральної Асамблеї ООН від 16 травня 2011 року дає нам змогу зрозуміти значення Інтернет-простору для людства: «З самого початку існування Інтернету ми отримали інструмент, який використовувався людьми по всьому світові незалежно від їх віку. Безпрецедентність явища Інтернету пояснюється також тим, що сучасне життя поповнилося його важливою віртуальною частиною. Дані Інтернаціонального Телекомунікаційного Союзу свідчать, що число користувачів мережі є більшим, ніж два мільярди осіб. Так, число активних користувачів соціальної мережі Facebook протягом 2009-2011 років виросло зі 150 до 600 мільйонів. Необхідно сприймати Інтернет як один з найбільш дієвих інструментів ХХІ століття на шляху до збільшення рівня відкритості, прозорості, забезпечення доступу до інформації, а також поліпшення процесу активної громадської підтримки у розбудові демократичних суспільств. Крім того, зростаюча хвиля протестів у межах

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

регіонів Середнього Сходу та Північної Африки дала змогу зрозуміти, яку роль сьогодні відіграє Інтернет у процесі мобілізації населення у боротьбі зі справедливостю, рівністю, підзвітністю влади та повагою до прав людини. Отже, поліпшення можливостей доступу до мережі Інтернет для всіх осіб з мінімальним обмеженням онлайн-контенту стає пріоритетом для будь-якої держави»[4].

З цитованого фрагменту звіту зясовуємо для себе, що все ж таки життя вимагає від нас осучаснення суспільного простору, якщо ми кажемо хочемо вирости до демократичного суспільства, де переважає відкритість, гласність, активність громадської позиції, її безпосереднє волевиявлення через мас-медіа.

Загалом, першоціль призначення Інтернету: 1) передача інформації (інформаційний аспект), 2) здійснення обчислювальних задач (функціональний аспект), але сьогодні його функція зводиться виключно до комунікативної, що дозволяє людям безмежно користуватися своїм правом на свободу вираження думок або правом на пошук, отримання і передачу будь-якого роду інформації та ідей, що гарантовано ст. 19 Загальної декларації прав людини та ст. 10 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права.

Із проблемою цифрового розриву тісно пов'язане явище цифрової нерівності, під якою розуміється дисонанс інформаційних можливостей між різними групами громадян усередині країни.

Цифрова нерівність являє собою новий аспект соціально-економічної нерівності (розшарування, дискримінації), що головним чином стосується населення, рідше приватного сектору [3]. У теорії права виділяють концепцію цифрової нерівності як внутрішньодержавний фактор інформаційно-правових відносин. Відповідно до ст. 21 Конституції України «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах». Однак повноцінного законодавчого вирішення питання цифрової нерівності нині в Україні немає.

Усвідомлюючи освітній вимір цифрової нерівності, у світі став загально-визнаним підхід, відповідно до якого із переходом до інформаційного суспільства та введенням елементів електронного урядування, електронного надання публічних послуг та доступу до інформації громадянам надають право вибору, в якій формі (письмовій чи електронній) отримувати інформацію та/або користуватися послугами.

Нині в Україні не лише в науковій спільноті точаться дискусії з приводу доцільності законодавчого захисту права людини на доступ до Інтернету. 16 квітня 2014 р. до Верховної Ради України було внесено проект Закону № 4715 «Про внесення доповнень до Цивільного кодексу України (щодо гарантування права фізичної особи на доступ до Інтернету)». У пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що: «Сьогодні в Україні доступ до мережі Інтернет не є таким, який гарантується державою на рівні з іншими правами людини. Прийняття запропонованого законопроекту забезпечить вільний і недискримінаційний доступ до Інтернету, а також не дозволить позбавляти громадян свободи доступу до Інтернету як однієї з ключових свобод сучасного інформаційного суспільства». На жаль, даний законопроект не був прийнятий українським парламентом. Незважаючи на цей факт, у нас є чітка впевненість, що подібна ініціатива була лише першою спробою законодавчого закріплення і правового захисту права на доступ до Інтернету. Адже в умовах побудови інформаційного суспільства право на доступ до Інтернету стає невід'ємним правом людини, що пояснюється природою та юридичною значущістю, якої набула Мережа в процесі її експлуатації людьми[1].

Примітним є те, що 6 липня 2012 р. Рада ООН з прав людини визнала, що право на доступ до Інтернету повинно бути захищеним. У її резолюції підтверджується, що ті самі права, що є в офлайн, повинні захищатися і в онлайні.

Правова система України знаходиться на транзитивному шляху побудови інформаційного суспільства, а тому інтенсифікація інформаційних процесів у нашій країні має бути осмислена та перекладена на мову права. За останні 15 років в Україні прийнято низку законів та нормативно-правових актів, що регламентують права людини на доступ до знань та інформації, різноманітних інформаційних ресурсів, технологій, телекомунікацій, захист інтелектуальної власності, недоторканності особистого життя, свободу слова тощо. Проте питання законодавчого закріплення права на доступ до Інтернету, яке виходить на авансцену і стає рушійною силою розвитку як суспільства в цілому, так і окремої особи зокрема, донині залишається відкритим[3].

В умовах розбудови інформаційного суспільства для подолання проблем цифрового розриву та цифрової нерівності держава має визначити загальний шлях розвитку Інтернету та ІТ-індустрії.

Необхідно здійснювати матеріальне та законодавче забезпечення комп'ютерної грамотності незахищених верств населення, координувати умови розвитку бізнесу, подальших інновацій у Мережі, захист прав та інтересів інтернет-користувачів. Усі ці аспекти в теорії права пов'язуються в першу чергу з необхідністю законодавчого закріплення права на доступ до Інтернету.

Таким чином, право на доступ до Інтернету має бути законодавчо закріплено, а його реалізація повинна забезпечуватися позитивними діями держави.

Бібліографічні посилання:

1. Бочарова Н.В. Сучасні тенденції розвитку законодавства країн Європейського Союзу в галузі авторського права // Порівняльно-аналітичне право. 2013. №3-1. С. 19.
2. Кормич Б.А. Інформаційне право. Х.:БУРУН і К, 2011. С. 260.
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
4. United nations. General Assembly. Human Rights Council. Seventeen session. Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development. URL: http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf

Котляров Сергій Олександрович,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАЧАТОЇ, АЛЕ ЩЕ НЕНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Актуальність теми обумовлена відсутністю в законодавстві України точного моменту, з якого починається захист права на життя зачатої дитини (ембріона) та, відповідно, можливість набуття ним конституційних і цивільних прав. З цього приводу немає одноставної позиції серед всесвітніх держав.

На сьогодні загальновизнано – серед природних, невід'ємних прав людини найголовнішими є право на життя. Зміст його полягає в тому, що ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Право на життя є першоосною усіх інших прав, воно являє собою абсолютну цінність світової цивілізації. Усі інші права втрачають сенс і значення у випадку смерті людини.

Так, закріпивши в конституціях право на життя, законодавці багатьох держав світу не вказали момент виникнення цього права. У зв'язку з цим виникає потреба врегулювання правового статусу ембріона. Отже, проблему правового статусу ненародженої дитини насамперед в юридичній науці пов'язують з правом на життя.

Відомості з ембріології дозволяють створити чітке уявлення про початок людського життя. Однак, як зазначає доктор теології А. Дж. Католо відповідь на питання чи людський ембріон є особою, знаходиться поза компетенцією біологічних наук. Єдиною відповіддю біолога може бути твердження, що «ембріон вже від моменту зачаття становить індивідуальне людське життя, яке розвивається» [1].

Для визначення правового статусу ненародженої дитини слід установити, чи є ненароджена дитина суб'єктом права, чи можна її вважати особою, або згідно з категоріями цивільного права – фізичною особою. Як у вітчизняному так і міжнародному законодавстві немає чіткого визначення поняття «ненародженої дитини» та її правового статусу. Загалом, правовий статус людини – це